

روش‌های تأمین مالی شهرداری

یک راهنما برای دولت‌های محلی

مؤلفان: کاترین فارواک ویتکوویچ، میهای کوپانی

مترجمان: زریر نگین تاجی، احمد امامی میبیدی

www.ketab.ir

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

مؤلفان: کاترین فاروات ویتکیچ، میهان کورچانی
مترجمان: زریب نگین تاج، احمد سامی صیدی
صفحه‌آرایی و طراحی جلد: مجله فنی هنری نگاه نو تهران
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
بها: ۶۲۰.۰۰۰ ریال
ناشر: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران - معات علم و فناوری
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۴۲-۷۷-۴
کلیه حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: خیابان شریعتی، خیابان پل رومی، خیابان شهید اکبری، نبش خیابان نابزرگی، شماره ۳۲
کد پستی: ۱۹۶۴۳۵۶۱۱
تلفن: ۲۲۳۹۲۰۸۲
<http://rpc.tehran.ir>
info@rpc.tehran.ir

- شابک : ۶۲۰۰۰۰ ریال ۴-۷۷-۸۸۴۲-۶۰۰-۹۷۸ :
- شماره کتابشناسی : ۵۵۴۰۴۱۶
- عنوان و نام پدیدآور : عنوان اصلی: Municipal finances : a handbook for local governments, ۲۰۱۳. کتاب حاضر تحت عنوان «تامین مالی شهرداری‌ها: راهنمایی برای دولت‌های محلی» با ترجمه مهدی بندار، محمدرضا فرهادی و محمد ندیری توسط انتشارات جامعه‌شناسان در سال ۱۳۹۶ منتشر شده است.
- مشخصات نشر : تهران: شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، معاونت علم و فناوری، ۱۳۹۷.
- مشخصات ظاهری : ۲۶۲ ص: مصور.
- یادداشت : کتاب: ۲۶۲ ص: ۲۶.
- عنوان دیگر : تامین مالی شهرداری‌ها: راهنمایی برای دولت‌های محلی.
- موضوع : شهر - امور عمومی
- موضوع : Municipal finance
- رده بندی دیویی : ۳۵۲/۴۲۱۶
- رده بندی کنگره : ۱۳۹۷ ت/۱۰۵
- شناسه افزوده : فارواک-وینکوویچ، کاترین - ۱۹۵۲ - م. - استار
- شناسه افزوده : Marjarete Vitkovic, Catherine
- شناسه افزوده : کوپانی، میهالی، ۱۹۴۹ - م. - استار
- شناسه افزوده : Kopanyi, Mihaly
- شناسه افزوده : نگین تاجی، زریر، ۱۳۵۶ - مترجم
- شناسه افزوده : Negintaji, Zarir
- شناسه افزوده : امامی میبیدی، احمد، ۱۳۶۸ - مترجم
- شناسه افزوده : شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، معاونت علم و فناوری
- شناسه افزوده : Tehran Municipality.Tehran Urban Planning and Research Center. Department of Science and Technology
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا

۱	مقدمه مترجمان
۳	پیشگفتار
۵	تقدیر و تشکر
۷	ویراستاران
۹	همکاران
۱۳	مقدمه
۱۹	فصل اول- تأمین مالی بین دولتی در جهانی غیرمتمرکز
۸۱	فصل دوم- حکمرانی شهری و تأمین مالی شهرداری‌ها
۱۵۵	فصل سوم- مدیریت مالی شهرداری‌ها
۲۳۷	فصل چهارم- مدیریت درآمدهای محلی
۳۳۵	فصل پنجم- مدیریت هزینه‌های محلی
۴۲۱	فصل ششم- مدیریت دارایی‌های محلی
۴۸۹	فصل ششم- مدیریت منابع خارجی
۵۶۷	فصل هفتم- دستیابی به شفافیت و پاسخگویی بیشتر: بررسی عملکرد مالی شهرداری و ایجاد مسیری برای اصلاحات
۶۳۵	مسیر پیش رو

مقدمه مترجمان

طبق گزارش‌های موجود، در قرن ۱۶ میلادی حدود ۱۲ درصد جمعیت جهان شهرنشین بوده‌اند، اما اکنون حدود نیمی از جمعیت جهان در مناطق شهری سکونت دارند و روزانه بیش از ۲۰۰ هزار نفر در حال مهاجرت به شهرها هستند. وجود فرصت‌های شغلی فراوان، مراکز آموزشی و دانشگاهی متعدد، امکانات بهداشتی و رفاهی باکیفیت به‌ویژه زیرساخت‌های موجود در شهرها از اصلی‌ترین عوامل مهاجرت افراد به نقاط شهری است.

با استناد به آمار موجود، روند شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته، با شتاب بیشتری صورت گرفته است. در حالی که میانگین شهرنشینی در سطح جهان ۶۰ درصد است، هم‌اکنون بیش از ۷۵ درصد جمعیت ایران شهرنشین هستند. شهرداری‌ها به‌عنوان یکی از بازیگران مهم در سطح کشور، نقش به‌سزایی در رشد اقتصادی کشور دارند؛ اما وجود مسائل و مشکلات متعدد در حوزه‌های مختلف از جمله حمل‌ونقل، محیط‌زیست، فرهنگ، معماری و شهرسازی، مالی و اقتصاد و شهری باعث شده است تا این نهاد حتی در انجام وظایف خود و خدمات‌رسانی به شهروندان با مشکل روبرو باشند. از میان مشکلات یاد شده، مشکلات مدیریت مالی بیش از بقیه حائز اهمیت است زیرا ریشه بسیاری از ناهنجاری‌های شهری به کمبود منابع مالی پایدار برمی‌گردد.

شهرداری تهران همانند بسیاری از کلان‌شهرهای جهان با چالش‌های مختلفی نظیر سهم

ناچیز بازار سرمایه در تأمین مالی پروژه‌های شهری، پایین بودن سهم درآمدهای پایدار از بودجه شهرداری، بالا بودن حجم بدهی شهرداری به اشخاص حقیقی و حقوقی، انحراف از بودجه و عدم تحقق درآمدهای پیش‌بینی‌شده، وجود برخی عدم شفافیت در منابع درآمدی و هزینه‌های شهرداری، نبودن بسترهای IT و غیره مواجهه است. این حجم وسیع از مشکلات نیازمند عزمی جدی در بهبود روش‌های مدیریت شهری است. به نظر می‌رسد که اولین قدم در این مسیر، بازبینی نظام بودجه‌ریزی شهری است. کسری بودجه سیستماتیک، عدم ایفای تعهدات به پیمانکاران و استقرای از نظام بانکی باعث شده تا شهرداری تهران طی سال‌های گذشته، از منابع درآمدی غیر پایدار تأمین مالی شهرداری را به عهده بگیرد.

تأمین مالی شهرداری‌ها، راهنمایی برای دولت‌های محلی بسیاری از مسائل فنی تأمین مالی در شهرها را در اختیار ما می‌گذارد و به شهرداری‌ها برای ارزیابی وضعیت‌های مالی خود به صورت شفاف و عملی کمک می‌کند. کتاب حاضر که به کوشش متخصصان بانک جهانی در ۸ فصل نگارش شده است، راهنمای جامع برای دولت‌های محلی و شهرداری‌هاست تا بتوانند نظام بودجه‌ریزی و مدیریت منابع و مصارف خود را بهبود بخشند. ویژگی بارز این کتاب تحقیقات جامع و همچنین ذکر مطالعات موردی موفق و ناموفق در اکثر شهرهای جهان و ارائه راهکارهای عملیاتی برای شهرداری‌ها و دولت‌های محلی است.

در پایان از زحمات ریاست محترم مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران و همچنین معاونت مطالعات و برنامه‌ریزی امور اجتماعی و اقتصادی که با حمایت مادی و معنوی خود امکان ترجمه این کتاب ارزشمند را فراهم ساختند و همچنین جناب آقای حسن گلمرادی که مسئولیت داوری این کتاب را به عهده داشتند و همکاران دیگری که در تالیف و ویرایش این کتاب قبول زحمت کردند، تشکر می‌نمایم.

زریر نگین تاجی

احمد امامی میبیدی